

Vergaderjaar 2019–2020

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 663

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 januari 2020

Met mijn brief d.d. 23 september 2019 (Kamerstuk 26 643, nr. 636) berichtte ik u over de aanpak van digitale toegang. Digitale toegang betreft alle voorzieningen waarmee burgers of bedrijven toegang krijgen tot digitale interactie met de overheid en organisaties met een publieke taak. In deze brief rapporteer ik over de tussentijdse resultaten van deze aanpak.

In deze brief informeer ik u over de resultaten die in de aanloop naar de behandeling van de Wet digitale overheid (WDO) (Kamerstuk 34 972) in de afgelopen periode zijn gerealiseerd:

- lerende aanpak DigiD substantieel;
- aansluiten van dienstverleners in de zorg;
- brede beweging naar 2-factor inloggen;
- open toelating van private partijen;
- verdere invoering eHerkenning;
- ontwikkeling en implementatie van de machtigingenvoorziening.

De hoofddoelen die ik wil bereiken, zijn:

- Iedereen kan op een veilige, betrouwbare, toegankelijke, begrijpelijke, gebruiksvriendelijke en persoonlijke wijze met de overheid interacteren.¹
- Steeds meer mensen kunnen in de almaar digitaler wordende maatschappij participeren doordat de overheid intelligent en in samenwerking met burgers/bedrijven/belanghebbenden, voortdurend optimaal gebruik maakt van de ontwikkelingen in het digitale domein.
- Wij beschermen hierbij de grondrechten en de publieke waarden.

¹ N.B. Wet en regelgeving als AVG en eIDAS beperkt zich niet tot het verkeer met de overheid.

Brede beweging naar 2-factor inloggen

Een no regret actie, die de komende brede uitrol naar het niveau «Substantieel» en «Hoog» kan vergemakkelijken en versnellen, is het nu al stimuleren van het gebruik van de DigiD App. Deze 2-factor oplossing is een goede stap in het verhogen van het betrouwbaarheidsniveau en laat de gebruikers wennen aan het gebruik van een app als methode om in te loggen. Het gebruik van de DigiD App is de afgelopen maanden aanzienlijk toegenomen. Waar er in mei 2019 nog sprake was van 3,3 miljoen geactiveerde DigiD applicaties, is dit aantal in december – mede als gevolg van de online campagne – bijna verdubbeld naar ruim 6 miljoen geactiveerde applicaties.² Ook het aantal keer dat er via de app met 2-factor wordt ingelogd, is vrijwel verdubbeld: van 3,4 miljoen per maand in mei naar 6,3 miljoen per maand in december.

Lerende aanpak DigiD Substantieel

De focus in de implementatie van het eID-programma ligt op dit moment op de implementatie van het betrouwbaarheidsniveau Substantieel via een smartphone.

In voornoemde brief meldde ik u al dat er een belangrijke doorbraak bereikt was met Apple, dat nu ook de NFC-reader op zijn telefoons open heeft gesteld. Het potentiële maximale bereik van DigiD Substantieel is daardoor gestegen van ca. 50% naar ca. 65%³. Komend jaar zullen we de burgers stimuleren om hun DigiD App op een hoger niveau te brengen, zodat we dit potentieel ook kunnen bereiken. Daarnaast werken we aan een oplossing voor de groep mensen die zelf geen geschikte smartphone hebben. De afgelopen maanden is daartoe onder andere een succesvolle technische pilot uitgevoerd met de zogenaamde eWid uitleesapp, een applicatie waarmee je via een geschikte telefoon van een andere gebruiker je eigen DigiD App kunt opwaarderen naar Substantieel.

Aansluiten van dienstverleners in de zorg

Een deel van de acties richt zich specifiek op de zorgsector. Hier is de problematiek het meest nijpend vanwege de ambitie om privacygevoelige processen te digitaliseren. Veel zorgpartijen zijn nog niet aangesloten op DigiD. Om dit te kunnen realiseren zullen dit jaar een aantal randvoorwaarden worden opgeleverd, zoals een routeringsdienst en een vereenvoudigde en daarmee goedkopere manier van aansluiten. Naar verwachting kan de zorg vanaf september 2020 op basis hiervan gaan aansluiten, zodat de inlogmiddelen en voorzieningen beschikbaar komen. Omdat het gaat om ruim 12.500 organisaties, is voor de uitrol tijd nodig. Er wordt momenteel met de zorg een aansluitschema opgesteld. Omdat tijdige aansluiting op deze inlogmiddelen en machtigingsvoorzieningen een belangrijke voorwaarde is van een aantal e-health ambities (VIPP, Medmij) van VWS, heb ik hierover intensief overleg met mijn collega bij VWS.

Open toelating van private partijen

Zoals ik in mijn vorige voortgangsrapportages meldde, kan de overheid de benodigde beweging naar betrouwbaarder inloggen niet alleen maken. Wij hebben hierbij de kennis en kunde nodig die beschikbaar is in de markt.

Uit een recent gehouden marktconsultatie blijkt dat er veel interesse in de markt bestaat om inlogmiddelen aan te bieden. Tussen de partijen bleken

² Ter vergelijking; circa 13,8 miljoen mensen gebruiken DigiD.

³ Toegelicht in mijn brief van 23 september 2019 (Kamerstuk 26 643, nr. 636).

grote verschillen te bestaan in onder andere businessmodellen en oplossingsrichtingen. Dit biedt kansen, maar stelt ook eisen aan een zorgvuldig toelatingsproces. Ik zal u over dit proces in de volgende voortgangsrapportage informeren, wanneer dit verder is uitgewerkt. De verwachting is dat de innovatiekracht van de markt goed benut kan worden.

De inzet van marktpartijen vergt nadrukkelijk aandacht om te zorgen dat de gegevens die marktpartijen in hun rol ter beschikking hebben, niet voor andere doeleinden worden gebruikt. Ik deel daarbij de aandachtspunten zoals die onder meer door de Cyber Security Raad naar voren zijn gebracht. Bij het opstellen en nader uitwerken van de eisen zal dit een prominent punt zijn.

Verdere invoering eHerkenning

Waar burgers inloggen met DigiD, doen bedrijven dit met eHerkenning. Op dit deel van het programma zijn de afgelopen maanden goede stappen gezet.

- Veel overheidsdienstverleners zijn nu aangesloten op eHerkenning. Op de peildatum november 2019 bieden 441 dienstverleners in totaal 1661 diensten aan. Om via eHerkenning in te loggen moeten bedrijven een inlogmiddel aanschaffen.
- Het aantal middelen dat op niveau Substantieel (eHerkeningsniveau 3) wordt uitgegeven, groeit nu snel. Waar begin 2019 nog 400 middelen per maand werden uitgegeven, zijn dat er nu zo'n 20.000 per maand. Eind november 2019 waren er in totaal circa 375.000 middelen uitgegeven. De verwachting is dat dit aantal dit jaar verder zal stijgen.
- Een andere belangrijk doel dat in de afgelopen periode is gerealiseerd, betreft de notificatie van eHerkenning binnen eIDAS. Nederlandse bedrijven kunnen nu in heel Europa inloggen met eHerkenning middelen.
- Tot slot is ook de ketenmachtigingsfunctionaliteit binnen eHerkenning opgeleverd, waardoor organisaties zich door andere organisaties kunnen laten vertegenwoordigen. Dit komt de gebruiksvriendelijkheid in de dienstverlening ten goede. Er zijn immers veel organisaties die hun zaken uitbesteden aan een intermediair.

Bij de verdere invoering van eHerkenning zijn er ook aandachtspunten. Door de toegenomen vraag is de doorlooptijd van de aanvraagprocedure voor eHerkenning middelen op dit moment langer dan gewenst. De leveranciers van eHerkenning hebben inmiddels extra capaciteit ingezet om de wachttijden weer tot enkele dagen terug te brengen. Een ander punt is dat een aantal organisaties op dit moment geen eHerkenning kan gebruiken, omdat zij om verschillende redenen niet kunnen worden ingeschreven in het Handelsregister. Dit is nodig om de eHerkenning-middelen betrouwbaar uit te kunnen geven. Over de aanpak van de groepen die nog geen eHerkenning kunnen krijgen, en over de aandachtspunten bij de invoering van eHerkenning bij de Belastingdienst, informeer ik u in een separate brief. Deze zal ik uw Kamer voor de behandeling van de Wet Digitale Overheid toesturen.

Ontwikkeling en implementatie van de Machtigingen-voorziening

Wanneer de betrouwbaarheidsniveaus voor inloggen worden verhoogd, moeten er alternatieven zijn voor burgers die om welke reden dan ook geen gebruik kunnen of willen maken van de beschikbare inlogmiddelen. Daarom geef ik voor 2020 de implementatie van de machtigingsvoorzieningen de hoogste prioriteit. Dit doe ik door de snelheid van het ontwikkelen van functionaliteit en van het aansluiten van de dienstverleners zo

veel als mogelijk te verhogen. Zo verwacht ik dat dienstverleners vanaf deze zomer op een vereenvoudigde en betaalbare wijze kunnen aansluiten op de verbeterde versie van vrijwillig machtigen. Daarnaast werk ik aan een oplossing om wettelijke vertegenwoordiging digitaal mogelijk te maken. In dat kader is recent een pilot ouder-kind machtigen gestart in een ziekenhuis in Heerenveen, waarbij moeders het patiëntdossier van hun kind kunnen inzien.

Reactie op de brief van TKP Pensioen B.V.

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken heeft mij om een reactie verzocht op de brief van pensioenuitvoeringsorganisatie TKP Pensioen B.V, over inwerkingtreding van de Wet digitale overheid.

TKP Pensioen vraagt aandacht voor de impact die de invoering van de Wet digitale overheid zal hebben op de pensioensector. TKP moet voor al de 70.000 aangesloten werkgevers inlog met eHerkenning mogelijk te maken. Het kunnen inloggen door werkgevers is cruciaal voor de aanlevering van gegevens waar de pensioenberekeningen op gebaseerd worden. Het is daarom voor TPK belangrijk te weten wanneer de Wet digitale overheid van kracht zal worden.

Ik begrijp de uitdagingen waar de pensioensector voor staat, en de zorg over zorgvuldigheid in het proces door de onzekerheid over de inwerking-tredingsdatum, nu die al meerdere malen is opgeschoven. Een eerste overleg hierover heeft inmiddels plaatsgevonden. Dit overleg zal worden voortgezet om te bezien hoe hiermee om te gaan.

Tot slot

In de afgelopen maanden zijn belangrijke stappen gezet die de invoering van veilige en betrouwbare inlogmiddelen op hogere betrouwbaarheids-niveaus voor burgers en bedrijven ondersteunen. Wanneer de Wet Digitale Overheid en de wijziging van de Paspoortwet in werking zijn getreden, komt een groter instrumentarium beschikbaar om de maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Dan ook kunnen de private middelen worden toegelaten en kunnen de vereiste betrouwbaarheidsni-veaus voor de verschillende digitale overheidsdiensten worden bereikt.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops